

L'anuari de tendències 'Signes Vitals', que publica cada any el Worldwatch Institute ens cartografia les constants econòmiques, socials i ambientals del nostre món, un món en què les forces que malden per emmenar-lo cap a un futur sostenible han d'enfrontar-se a les inèrcies que el volen dur a la perdició.

D'on venim i cap on anem

Si tothom consumís com als països rics, al món només hi podrien viure 1.750 milions de persones, una quarta part del total actual.

Tenim un món que creix i creix. En termes econòmics, el 2006 el producte mundial brut (PMB) va augmentar d'un 3,9%, fins a arribar a 65,1 bilions de dòlars. Aquesta xifra, que mareja i tot, no pot ésser més enganyosa, perquè no reflecteix que el 60% dels serveis de l'ecosistema es degraden o es fan servir d'una manera insostenible, com afirma el director de *Signes Vitals 2007-08*, Erik Assadourian, que també ens fa avinent que la petjada ecològica de la humanitat –me-

sura que calcula el volum d'extensió de terra i de mar necessari per a produir els recursos, absorbir els residus i proporcionar espai per a les infraestructures, com ara carreteres i edificis– creix cada any, i el 2003 va fer un salt d'un 2,5%. Així doncs, podem accelerar el creixement tant com vulguem, però aquests salts endavant amaguen una greu veritat, que fa minvar el nostre capital ecològic. Mirant-nos-ho des d'una òptica malthusiana, podem dir que si tothom tingués els nivells de consum actual dels països

rics, el planeta Terra només podria mantenir 1.750 milions de persones, i en som 6.500 milions.

Golafreria mundial. Aquest deler pel creixement, que ens pot dur al col·lapse, res no l'exemplifica tan bé com el consum de carn. Enguany, com ha estudiat Danielle Nierenberg, el consum de carn pujarà d'un 3% respecte a l'any passat, i assolirà les 285 milions de tones, en bona part a causa del creixement de la producció als països en via de desen-

volupament. Per a fer carn, cal bestiar que pasturi, i passa que correspon a la producció de carn el 70% del terreny agrícola i un 30% de les terres del planeta. En un paratge ecològicament tan emblemàtic com l'Amazones, un 70% de la selva que ha estat arrasada ha estat transformada en pastures per al bestiar. Cal tenir en compte que els animals que pasturen són responsables del 18% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle, mesurades en equivalent de diòxid de carboni, i d'un 37% de les emissions de metà, que té un potencial vint vegades superior al del CO₂ pel que fa a l'escalfament del planeta.

Si anem de la ramaderia a la indústria, observarem que l'any passat, la producció mundial d'alumini – el segon metall més estès del món – va augmentar d'un 4%. Però el sector apunta, com remarca Gary Gardner a l'anuari, irremissiblement cap al reciclatge, que ja supera el 25% del total de la producció, i guanya importància en aquells països en què l'energia es paga cara, perquè la nova fosa de l'alumini consumeix només entre un 5% i un 10% de l'energia que es fa servir en la fabricació d'aquest metall a partir de la mena de bauxita. Una altra producció que avança cap a la racionalitat és la de fusta: el combat contra la tala il·legal de troncs és una cosa seriosa, i cap a un 24% dels troncs que es tallen ve de boscos certificats, principalment d'Europa i de l'Amèrica del Nord.

El rei petroli. Ni l'encariment del preu del cru ni el problema de la dependència energètica no fan que els estats s'escarrassin a reduir el consum de combustibles fòssils. Tot i que l'1% del 2006 és un increment inferior al d'anys anteriors, el fet és que la humanitat en despèn 3.900 milions de tones. D'una altra banda, estats com la Xina, l'Índia o fins i tot els EUA continuen confiant en el carbó com a combustible per a alimentar moltes de les centrals d'electricitat planificades per a aquests anys vinents. Potser l'amenaça del canvi climàtic farà repensar aquests plans. Si no és així, el 2030 les emissions de diòxid de carboni podrien augmentar més d'un 50%.

Les bones notícies en el camp del consum energètic les porta l'energia edifica, que va augmentar la potència d'un 26% l'any passat, quan arribà a 74.200 me-

L'augment de l'elaboració de biocombustible ha desgavellat diversos mercats agrícoles.

gawatts. Tot i que Alemanya, Espanya i els EUA sumen actualment el 59% del total d'instal·lacions a tot el món, el mercat edilic es va estenen arreu, i ja tenim més de cinquanta països en què

hi ha un aprofitament energètic de la força del vent, tretze dels quals disposen de més de 1.000 megawatts instal·lats. Fora d'Europa, que ha assumit el paper de dinamitzador, l'any passat a Àsia

AJUNTAMENT D'ONDA
www.onda.es

Fira de Sant Miquel

28, 29 i 30
de setembre 07

ONDA

AFIC
COMUNITAT VALENCIANA

Biodiversitat girada i espècies en perill

Els cirerers de la Cort Reial de Kyoto avancen cada vegada més la floració, com els lilàs i els xuclamels de la part occidental dels EUA, a conseqüència del canvi climàtic, que ha desordenat els temps de la biodiversitat terrestre. Estudis fets en els invertebrats al Regne Unit, a Califòrnia o a l'Estat espanyol mostren que les papallones apareixen molt més aviat. Certament, si ens ho mirem per ecosistemes, trobem que, tret del polar, l'impacte encara és moderat, però els senyals de profundes mutacions en l'escenari climàtic hi són, i hi ha proves fidedignes que les alteracions

fan desplaçar les espècies cap als pols i cap a les altituds superiors. A l'estat espanyol, segons recull Kevin P. Eckerle a l'anuari, en setze espècies de papallones estudiades, la cota més baixa de distribució ha pujat una mitjana de 212 metres en 30 anys. L'escalfament global ha fet que a la natura vagi perdent efectivitat una de les regles fonamentals, la sincronia. Un estudi que sintetitzava els canvis d'onze interaccions entre espècies ha revelat que més del 60% de les interaccions havia sofert canvis i, amb el temps, havien perdut sincronia.

Com més va, més espècies hi ha

sobre les quals pot caure l'espasa de Dàmocles de l'extinció. La darrera avaluació de la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura i els Recursos Naturals (IUCN) omple amb un cens de 16.118 la *llista vermella*. A aquesta fatídica llista s'hi va afegir una espècie tan paradigmàtica com l'ós polar, un mamífer condemnat per l'augment de la temperatura de la Terra. Però no tot és culpa del clima; la caça també pot tenir efectes devastadors. Al Sàhara, la depredació humana ha fet que la població de gasela dama s'hagi reduït del 80% aquests darrers deu anys. Val a dir, però, que allà on s'ha posat en pràctica una política seriosa de conservació, els resultats han estat prou

La Xina s'ha apuntat fermament a les energies renovables. Ara ja és el primer estat del món en l'ús de petites turbines eòliques.

hi hagué la progressió més important d'aquesta energia, amb un augment de 3.680 megawatts. L'Índia, amb 1.840 megawatts de noves instal·lacions, es va situar darrere dels EUA i Alemanya. La Xina també hi ha sabut percebre la importància estratègica, i ja és el primer estat del món en l'ús de petites turbines eòliques. L'energia eòlica ha augmentat de cost per l'encariment dels preus dels materials, però ha pogut romandre com una alternativa competitiva, perquè els preus augmenten en totes les fonts energètiques. Així doncs, no sembla quimèric l'objectiu del Consell Mundial de

l'Energia Eòlica, que creu que el món pot arribar a 135.000 megawatts l'any 2010, i a un milió el 2020.

Més esperances afegeix l'energia solar, que l'any passat va arribar al rècord de 2.521 megawatts, un increment del 41% respecte a l'any anterior, amb una producció mundial que s'ha multiplicat per sis del 2000 ençà, com assenyala Janet L. Sawin. És important de fer notar que aquest increment es va aconseguit tot i l'handicap de l'escassetat de polisilicona: el 50% de la producció mundial va ser utilitzat per a fabricar plaques solars. Amb tot, aquest entre-

banc ha possibilitat que es fabriquin més plaques de pel·lícula prima, que no demanen tanta polisilicona com les fotovoltaïques tradicionals. Sigui com sigui, l'any passat el cost del watt solar va ser de 3,85 dòlars, i un any abans en valia 3,50. Per tant, cal esperar, com diu l'Institut Prometeu, que l'avenç de les tecnologies i un reequilibri entre oferta i demanda facin baixar aquest preu més del 40% els tres anys vinents.

Una altra font energètica que va cap amunt és el biocombustible, que va augmentar d'un 28% l'any passat, i va arribar a 44.000 milions de litres. El problema és que la seva demanda, com assenyalen a l'anuari Rodrigo G. Pinto i Suzanne C. Hunt, ha desestabilitzat tot una colla de mercats agrícoles, com els del sucre, el blat de moro, la soia, la colza i l'oli de palma, que s'han encarat considerablement, cosa que també ha reduït el marge de benefici dels productors de biocombustible. El 2006 es va distingir en aquest àmbit pel fet d'èsser el primer any en què estats com Alemanya s'han plantejat de crear uns estàndards de sostenibilitat ambiental del creure i la producció del biocombustible.

Tot afany per seguir el camí de la sostenibilitat ha d'èsser ben valorat si tenim en compte que les emissions de carboni mantenen una tendència de creixement molt preocupant. L'any passat, les concentracions de diòxid de carboni a l'atmosfera van arribar a 381,84

perceptibles. A l'illa de Christmas (Austràlia), el mascarell d'Abbot, un ocell marí, es trobava en recessió a causa de l'esclarament del seu hàbitat i de la introducció d'una espècie invasora, la formiga boja groga. Caigut a la categoria de *en greu perill* de la IUCN, ara, gràcies a la política de conservació, ha ascendit fins a la de *amenaçat*. En són més exemples el peix gat del Mekong, el voltor beclarg, el peix Napoleó o el saiga. És clar que, com apunta Elroy Bos, tots hauríem de tenir ben clar que recuperar espècies que són a punt d'extingir-se és molt més costós i difícil que la tasca de prevenció, és a dir, la protecció de l'hàbitat.

parts per milió en volum, un increment del 0,6% respecte al 2005. Més enllà de les xifres, ens ha de preocupar si resulta que aquests darrers anys els inuit han fet servir aire condicionat a l'estiu, un estiu àrtic en què de mica en mica prenen sentit adjectius com *llarg* i *càlid*.

Automòbils i bicicletes. L'automòbil continua essent una de les mesures clau del nostre món. L'any passat, segons dades que recull Michael Renner, la producció mundial de turismes va arribar a 48,6 milions d'unitats, un increment del 6% respecte a l'any anterior. Ja que la producció no minva, per tal de combatre el canvi climàtic els fabricants es plantegen de reduir les emissions de carboni per quilòmetre. A la UE, primer es va parlar de baixar dels 161 grams per quilòmetre, i és previsible que s'hi fixi un altre límit més restrictiu, fins a 130 grams per quilòmetre, una mesura que en àmbits ecologistes encara sembla insuficient. En vista d'això, augmenta el suport dels governs a les bicicletes: l'any passat Taiwan va anunciar un pla per a construir 2.600 quilòmetres de carrils bici; a Londres, l'impost sobre la congestió per als automòbils va motivar un augment del 50% dels desplaçaments amb bicicleta; a França s'ha creat la figura de *Monsieur Velo*, autoritat del ciclisme, encarregada d'impulsar l'ús d'aquest mitjà de transport.

Jordi Garriga

Setè
Premi de
Periodisme
d'Investigació

RAMON
BARNILS

La dotació del premi serà de 3.333 euros.
Els treballs, inèdits i escrits en català hauran de presentar-se al setmanari EL TEMPS abans del 30 de setembre de 2007 per correu ordinari:
Octubre Centre de Cultura Contemporània
c/ Sant Ferran 12, 46001 València

o per correu electronic:
premi.barnils@eltemps.net

L'obra guanyadora serà publicada al setmanari EL TEMPS

El premi es farà públic durant el sopar de lliurament dels XXVI Premis Octubre que tindrà lloc a València el 27 d'octubre de 2007

Per a més informació:
Octubre Centre de Cultura Contemporània
c/ Sant Ferran 12
46001 València
Tel. 963 535 100
premi.barnils@eltemps.net
www.eltemps.cat

ELTEMPS